

Objevujeme Liberecký kraj – Kryštofovo Údolí



21. 07. 2010 14:55

V obci stojí první vesnický orloj v republice, bude pouť i márnice

Kryštofovo Údolí, malá vesnička na Liberecku nedaleko Chrastavy s cca 250 stálými obyvateli,, přitahuje v poslední době stále více turistů a rekreantů, kteří se těší na návštěvu kulturních památek. Obec, která se dříve nazývala Údolí sv. Kryštofa nebo také Clamovo Švýcarsko, se totiž může pochlubit svým vlastním orlojem, který je po orloji na Staroměstském náměstí v Praze a olomouckém z 15. století, třetím orlojem v České republice. Navíc tu funguje i Muzeum betlémů, otevřené po celý rok, stojí tu Jírvův betlém a chystají tu dokonce i ojedinělou expozici márnice. A pozor už tento víkend - 24. a 25. července se koná tradiční Údolská pouť.

Všechny turistické cíle se zde nacházejí na jednom místě, jakési návsi Kryštofova Údolí. Orloj stojí u silnice, naproti - na „půdě“ hostince je Muzeum betlémů, odkud je dobře vidět i na

kostelík sv. Kryštofa, u něhož stojí i ona zmíněná márnice. S parkováním nebývá problém, neb je prostorné a „hlídá“ ho proslulý Jírvův betlém.

První vesnický orloj

Unikátní je zejména orloj, který byl slavnostně otevřen v roce 2008. Jeho tvůrci pod vedením místního patriota Martina Chaloupky však na něm pracovali osm let.

„V roce 2000 se v obci řešilo, co udělat s vysloužilou trafostanicí, která už pořádnou řádu let hyzdila centrum Kryštofova Údolí. To mě nenechávalo chladným a tak se začal rodit nápad na to, jak trafostanici využít. Usmyslel jsem si vybudovat orloj, a tak jsem začal přesvědčovat kamarády i řemeslníky, jestli by do toho nešli,“ vypráví Martin Procházka s tím, že stavební povolení získali v září roku 2006 a mohli se začít.

Na neobvyklém nápadu se podle něj podílelo hned několik zapálených lidí. Veškeré práce prováděné na mechanice stroje se uskutečnily v dílně zámečníků Františka a Petra Bubákových, kovářské prvky na orloji má na svědomí umělecký kovář Jan Nikenday. Autorem pohybových „fint“ se stal mechanik Jiří Ottmar a dvaadvacet řezbovaných figur, z nichž osmnáct je pohyblivých, vytvořil známý liberecký výtvarník a řezbář Václav Plechatý.

Orloj v Kryštofově Údolí – první vesnický, jak říká jeho duchovní otec, funguje po celý rok. V každou celou hodinu se rozhýbe. Obdivovat mohou návštěvníci nejen celou řadu svatých, ale i figury ze života. Ve výklencích jsou usazeni sv. Barbora a sv. Kryštof. Na orloji samozřejmě nechybějí hodiny, pod kterými je umístěn ponocný s trubkou, jenž každou hodinu zahajuje pochod figur. Pod ponocným je umístěn reliéf vyjadřující život na vesnici, rovněž s několika pohyblivými postavami. Po jejich „představení“ se při odbíjení otevřenou okénka orloje a projde procesí dvanácti apoštolů.

Navíc – každá z jeho postav má také svého patrona – například patronkou figury krávy je Jiřina Bohdalová, selky je Jiří Lábus, sluníčko si vybral Marek Eben, figuru Matěje zase Martin Dejdar, patronem je i liberecká televizní hvězda Marcela Augustová a objevují se zde i další známá jména, o kterých hovoří informační tabule.

Jírvův betlém a další betlémy

Ještě než vstoupíte do Muzea betlémů, určitě si všimnete (v zimě) dřevěného betlému stojícího uprostřed návsi. Jde o dnes již proslavený Jírvův betlém, který se každoročně otvírá v sobotu před první adventní nedělí a je v plné parádě k vidění pouze při vánočním období a v průběhu ledna až února, než roztaje sníh. Autorem je již zesnulý ak. mal. Josef Jíra. Šestnáct metrů široký betlém, s figurami vysokými až dva a půl metru, představuje celý příběh pohádky zrození – Heroda a vraždění neviňátek, nejsvětější rodinu a útěk svaté rodiny do Egypta. Nechybí mezi nimi Josef, Marie, tři králové, pastevci a také velbloud a ovce. Malosklalský malíř Josef Jíra jej tvořil v roce 1999 pod širým nebem tři měsíce.

Další betlémy jsou k vidění po celý rok v prvním patře hospody U Kryštofa, ve dvou třídách

bývalé školy. Sbírá je již zmíněný Martin Chaloupka. Shlédnout zde lze na dvacet betlémů, ať už titěrných nebo obřích – největší zabírá 35 metrů čtverečních.

„Tradice výroby betlémů v Kryštofově Údolí je stará 150 let – nejstarší vystavený v muzeu pochází z roku 1846. Na vlastní oči tu uvidíte cikorkový betlém, keramický nebo také tyrolský betlém France Pohla či polovinu Müllerova betlému v orientálním stylu. Vystaveny jsou také betlémy, které měli ve svých domovech lidé na Liberecku. Celou expozici pak doplňuje výstavka starých hraček,“ provádí expozicí sběratel a upozorňuje, že výstava je otevřena vždy o víkendech od 13 do 16 hodin.

Márnice i pečená husa

Kryštofovo Údolí je od roku 2002 Vesnickou památkovou rezervací. K nejcennějším místním památkám patří barokní kostel sv. Kryštofa s hřbitovem, samostatnou dřevěnou zvonící, farou a márnicí.

„Tu chceme postupně zrekonstruovat a umístit zde expozici starého vybavení zdejší německé márnice,“ prozradil Martin Chaloupka a připomíná, že za 1. republiky tu žilo až 2000 lidí, převážně Němců, kteří byli po válce odsunuti.

Zajímavá je podle něj i socha sv. Jana Nepomuckého na kamenném můstku přes Rokytku.

Kryštofovo Údolí je rájem pro turisty, ať pěší, cyklisty či rodiny s dětmi, které přijedou auty. Shlédnout lze údolí i z obrovského viaduktu při jízdě vlakem. Železnice si tu totiž musí razit cestu tunely a přes rokle se naopak klenou mnohé mosty. Největším z nich je kamenný viadukt v místní části Novina. Byl postaven mezi lety 1899–1900 a vzdálenost více než 200 metrů překonává ve výšce 30 m 14 oblouky. Jen o kus dál najdete i tzv. Malý viadukt (10 oblouků, délka 127 m, výška 17m). Příroda je tu úchvatná!

A než vyrazíte na výlet do Kryštofova Údolí, nezapomeňte si **předem** objednat pečenou husu v penzionu U Uhlířů. Stojí za ochutnání!

Údolská pouť se letos koná 24. a 25. července

Tradiční Údolská pouť v Kryštofově Údolí se koná již od roku 1862 vždy poslední červencovou sobotu a neděli na svátek svatého Kryštofa, kterému je zasvěcen místní kostel. Podle římského kalendáře připadá tento pevný svátek vždy na 25. července. Před druhou světovou válkou byla slavnost nazývána Jakobifest, protože svatý Jakub má svátek ve stejný den jako svatý Kryštof. Letos v roce 2009 tak připadne pouť na 24. a 25. července.

Tradičně letos opět vyjede parní vláček na trati Liberec – Křižany (odjezd z Liberce v 9, 12.30 a 15.50 hod., z Křižan 10.15, 14 a 17.33 hod.). V kulturním programu vystoupí například Divadlo z půdy a Divadlo na cestě, cimbálová kapela Bohuslava Eliáše, dudácká kapela Heřmánek, country skupina Šance, roková skupina PDG a Pavel Voťápka – mistr světa s show s bičí. Po oba dny se představí řemeslníci na jarmarku, nebudou chybět kolotoče pro děti, jízdy na koních, střelnice a skvělé občerstvení. V sobotu večer je na pořadu ohňostroj. Tož, pěknou zábavu. **Jiří Langer**